

Előterjesztés

Jogszabályi változások az egyesületek életében

Az elmúlt időszakban több olyan esemény is történt, ami időszerűvé teszi az MKE Alapszabályának módosítását. Ezek közül az egyik a jogszabályi háttér megváltozása, a másik az MKE Ellenőrző Bizottságának határozata, a harmadik az egyesületi tagdíjak ügye. Az MKE elnöksége úgy döntött, hogy első lépésként az első két ügynek a rendezését kívánja az Alapszabály módosításával elérni. A harmadik ügyet, a tagdíj mértékének, felosztásának kérdését a szervezetekben lefolytatott széleskörű vita lezárásaként tűzi napirendre. Ez lesz az Alapszabály módosításának második üteme.

I. A jogszabályi háttér megváltozása

Három új jogszabály született a 2011. évben, melyek az egyesületekre vonatkozó joganyagot tartalmazzák:

2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról (Civil törvény)

350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről (Civil rendelet)

2011. évi CLXXXI. törvény a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról (Nyilvántartási törvény).

Az egyesületekre továbbra is irányadó a Polgári Törvénykönyv 61.§ (1). Vagyis az egyesület önkéntesen létrehozott jogi személy, mely önkormányzattal rendelkezik, az alapszabályban meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Jelentős módosulás az egyesülési jog tartalmát tekintve nem történt, hiszen továbbra is olyan jog, amely alapján a természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok szervezetet hozhatnak létre és működtethetnek. Az új Civil törvény az egyesülési jog gyakorlásának lehetőségét szélesebben értelmezi.

Az új szabályozás *civil szervezetek* néven magában foglalja az egyesületeket, a civil társaságot és az alapítványt. Az egyesületeknek különös formái is léteznek, mégpedig a szövetség, a párt és a szakszervezet. Az új szabályozás nagy hangsúlyt fektet a különös formák tekintetében a megkülönböztetésre. Azaz a különös formában működő egyesület elnevezésének tartalmaznia kell a különös forma megnevezését. Az egyesület szövetségnek minősül, ha tagjai közt legalább két szervezet van.

A civil szervezetet a törvényszék (volt megyei bíróság, volt fővárosi bíróság) veszi nyilvántartásba. A civil szervezetek közhiteles nyilvántartását az Országos Bírósági Hivatal gondozza 2012. 06. 30-tól. A nyilvántartás rendszere megújul 2012. 06. 30-tól, mert a civil szervezetek nyilvántartásban szereplő adatai országosan egységesen, elektronikusan, bárki számára ingyenesen hozzáférhetők lesznek a *Civil Információs Portál*-on keresztül. A <http://civil.kormany.hu/> oldalon 2012. június 30-tól teljes adattartalommal elérhető lesz. (Ezen a weboldalon már most lehet információkat találni a civil szervezetekkel kapcsolatban.) Ennek a portálnak a gondozása a KIM feladata. Erre azért is van szükség, mert megbízhatóbb, mintha a

civil szervezet a saját honlapján tenne közzé adatokat a működésével kapcsolatban. Ez a portál egy hivatalos hely lesz.

Szintén 2012. 06. 30-tól elektronikus ügyintézésre is lesz lehetőség a bíróságoknál. Természetesen ez csak lehetőség, nem kötelező alkalmazni.

Az egyik legfőbb változás a *közhasznúság* feltételrendszerének kialakítása. 2012. január 1-jétől a közhasznúság rendszere 1 fokozatú lett. Nincsenek már kiemelkedően közhasznú szervezetek. A közhasznú tevékenységek sincsenek felsorolva, helyette egy rugalmas lista van érvényben. A közhasznú minősítést a bíróság határozza meg annak alapján, ha megfelelő erőforrásokkal rendelkezik a szervezet (az alábbi 3 feltétel egyikét teljesíteni tudja: 1, Éves bevétele kettő év átlagában meghaladja az 1 millió forintot; *vagy* 2, Két év egybeszámított adózott eredménye nem negatív; *vagy* 3, A személyi jellegű kiadások értéke eléri az összes ráfordítás egynegyedét); és amelynek megfelelő társadalmi jelentősége kimutatható (az alábbi 3 feltétel valamelyikének megfelel: 1, Szja 1% bevétel eléri az államháztartási alrendszerekből származó támogatások nélkül számított összes bevétel 2%-át; *vagy* 2, A közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét; *vagy* 3, Legalább 10 fő közérdekű önkéntes segíti tevékenységét). Közhasznú tevékenységet az a szervezet láthat el, melyet Magyarországon nyilvántartásba vettek, és létesítő okiratában megjelölt közfeladat megvalósítására irányuló tevékenységet végez. A közhasznú szervezetnek kettős könyvvitelt kell vezetnie. Ami fontos, hogy az adománygyűjtésnek nem feltétele a közhasznúság.

Az *adománygyűjtés* íratlan szabályai az új törvényben írásba foglalásra kerültek. Az adománygyűjtésnek önkéntesnek kell lennie, nem járhat mások megzavarásával, meghatalmazott is gyűjthet a szervezet céljaira, az adomány interneten és telefonon is gyűjthető, illetve be kell számolni az adomány felhasználásáról.

A civil szervezetek működése felett a törvényességi felügyeletet az *ügyészség* látja el. Az ügyészség jogköre kizárólag a működés törvényességének, ideértve az alapszabálynak megfelelő működést is, az ellenőrzésére terjed ki.

Ami újdonsága még a törvénynek, az a *Civil Információs Centrumok* létrehozása. Ezeknek célja a civil szervezetek működésének szakmai támogatása, fenntarthatóságuk erősítése, illetve az államháztartási támogatások felhasználásának elősegítése. Ezt a hálózatot a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter működteti. Adminisztratív segítséget igyekszik nyújtani a szervezeteknek. Várhatóan március hónapban a KIM egy nyilvános pályázat útján kiválaszt civil szervezeteket, melyek segítséget nyújtanak és szakmai tanácsadást adnak a civil szektornak.

Szintén újdonság a *Nemzeti Együttműködési Alap* létrehozása. Az Alap ugyanis nem a Nemzeti Civil Alapprogram (megszűnését követően a kezelői feladatokat a Wekerle Sándor Alapkezelő látja majd el) utódja, ez egy új támogatási rendszer. Az Alap mint központi költségvetési előirányzat fő célja a támogatási lehetőségek átláthatóságának biztosítása. Azért hozták létre, hogy a civil szervezetek működését támogassa, illetve a civil szférával kapcsolatos szakmai tevékenységeket segítse. Az Alap terhére az alábbi célokra teljesíthetők kifizetések: a civil szervezetek által gyűjtött és elektronikusan bevallott adományok után járó 5%-os kifizetések; a civil szervezetek működésének támogatása; a civil szervezeteket érintő évfordulók, fesztiválok, hazai és határon túli rendezvények támogatása; civil szférával kapcsolatos tudományos kutatások támogatása; a civil szférát bemutató kiadványok támogatása; civil szervezetek pályázati önrészeinek támogatása, stb. Az Alap terhére kiírt pályázat kedvezményezett köre: szövetség vagy alapítvány, illetve egyesület lehet. Amit egyesület részére írtak ki pályázatot, azon szövetség nem

indulhat. Ezért is fontos a megkülönböztetés egyesület és szövetség között. Az első pályázati kiírások márciusban várhatók. (NEA-kézikönyv valószínűleg a jövő héten jelenik meg.)

2012. január 1. napját követően csak olyan civil szervezet kaphat *költségvetési támogatást*, amely letétbe helyezte számviteli beszámolóját. Az új beszámolási szabályokat először a 2012. üzleti évről készített beszámolóra kell alkalmazni 2013-ban.

A civil szervezetek *megszűnésének* alapesetei (legfőbb szerv kimondja a megszűnést; feloszlatus; ügyész keresete alapján megszüntetés; megszűnés megállapítása) nem változtak, a hogyanjában történtek változások. Ha az egyesület tagjainak száma 10 fő alá csökken, vagy legalább egy éve nem működik, akkor a bíróság megállapítja a megszűnést. Új eljárások a csőd-, felszámolási és (kényszer) végelszámolási eljárás.

Összegzés

Mindezekre tekintettel a soron következő legfőbb ülésen módosítani kell az Alapszabályt. Az új, hatályos jogszabályi helyre kell hivatkozni; a közhasznúság tekintetében is hatályos szabályokra kell utalni; a feladatokat, célokat is újból vizsgálni kell. Az esetleges ügyészség általi törvényességi felügyeleti ellenőrzés miatt is felül kell vizsgálni az Alapszabály szövegét. Az elnevezést is módosítani kell, mert nem maradhat egyesület, az elnevezésében a szövetségnek meg kell jelennie. Ez a nyilvántartási formát is érinti, hiszen a magánszemélyekre vonatkozó tagnyilvántartás továbbra sem publikus, azonban a jogi személyekre nézve nyilvántartási kötelezettsége van a szövetségnek. Vagyis a szövetségnek a szervezet-tagjai nyilvános tagok. A pályázatokat illetően is csak a szövetségek részére kiírt pályázatokon vehetünk részt. Vagyis a névmódosítás elkerülhetetlen, és be kell jelenteni a jogi személy tagokat.

II. Az Ellenőrző Bizottság határozata

Az Alapszabály módosítását indokolja az MKE Ellenőrző Bizottságának a 2/2012. (II.13.) sz. határozata is.

A határozat az alábbi megállapításokat teszi:

„1) Az Ellenőrző Bizottság megállapítja, hogy az MKE Alapszabályának 17. § (8) bekezdése nem alkalmas arra, hogy abból egyértelműen megállapítható legyen, hogy az MKE elnökségi tagság (az elnöki és főtitkári megbízást ide nem értve), valamint szervezeti vezetői tisztség (ide nem értve a szervezet elnökét és tanácsi képviselőjét) között fennáll-e összeférhetetlenség.

2) Az Ellenőrző Bizottság javasolja az MKE elnökségének, hogy tegyen előterjesztést a következő küldöttközgyűlés felén az adott rendelkezés világos és egyértelmű megfogalmazására, lehetőleg taxatív felsorolását adva az összeférhetetlenségi eseteknek.”

Összegzés

Az Ellenőrző Bizottság javaslatának megfelelően az Alapszabály módosítására tett javaslat foglalkozik az összeférhetetlenség kérdésével. Két szövegváltozat is megfogalmazásra került, az egyik a jelenlegi Alapszabálynak megfelelően tesz javaslatot a kérdés pontosítására; a másik a jelenlegi működésnek megfelelően tesz javaslatot az összeférhetetlenségi kérdések rendezésére.

III.Az eddig beérkezett észrevételek

A névhasználattal kapcsolatban:

- 1) Legyen az új név: **Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szövetség (MKESZ)**
- 2) Maradjon meg az eredeti név, Magyar Könyvtárosok Egyesülete, de az Alapszabály szövegében kerüljön kifejtésre, hogy ez valójában egy szövetség. Ez két következménnyel járhat:
 - Ha a törvényszék jogértelmezése ezt a megoldást nem fogadja el, akkor új eljárást kell lefolytatnunk.
 - Ha törvényszék elfogadja ezt a megoldást, akkor megmarad az eredeti nevünk, ami nyilván komoly érték.

Budapest, 2012. április 6.